

film închinat marelui personaj istoric. Se poate vorbi de o anume suplețe privind sugestia imagistică a momentelor muzicale; autorul este și în acest caz un inspirat mânuitor al paletei timbrale. Orchestrația este în egală măsură bogată și suplă; iar partea corală susținută de această dată de **Corul Academic** al instituției, ansamblu condus de **Iosif Ion Prunner**, întregeste climatul epic, muzical-dramatic al acestei sugestive pagini vocal simfonice. Important de observat, muzica își păstrează o salutară independență atunci când urcă în afara imaginii, în prim-planul comunicării, în concert.

Celebrul *Concert în re major*, cel de al doilea, pentru violoncel și orchestră de Haydn, este o piatră de încercare pentru orice profesionist al acestui instrument; este o lucrare care poate aduce certificatul de atestare la nivelul măiestriei profesionale, al culturii stilistice, al gustului artistic; ...poate să ateste fermitatea în ce privește autocontrolul scenic, viziunea privind cizelarea semnificativă a detaliilor, a ornamentelor. Pe aceste direcții s-a orientat și evoluția foarte tinerei violonceliste Alina Holender. Iar numele pe care îl poartă este predestinat unei bune cariere de performer al acestui nobil instrument. Este de recunoscut, acopaniamentul susținut de dirijor, de membrii aparatului simfonic quasi cameral, i-a venit tinerei muziciene în întâmpinare.

Marele opus simfonic al concertului a fost reprezentat de *Simfonia a IV-a*, în fa minor, de Ceaikovski. Este genul de muzică pe care dirijorul Horia Andreescu îl realizează plener, atât în ce privește construcția mare, de ansamblu, cât și susținerea întregului flux muzical-dramatic al acestui foarte popular opus al Romantismului rus de secol XIX. Coeziunea în ce privește structura acestui mare opus simfonic se regăsește inclusiv în sonoritățile orchestrale. Este o dovadă în plus privind măiestria șefului de orchestră care înțelege a defini, a poziționa caracterul elementelor tematice în cadrul marelui edificiu simfonic.

Dumitru AVAKIAN

Despre Mihai Viteazul și Un pământ numit România

România celor 100 de ani, o Românie scindată, în momentul actual, între tendința de a-și judeca propriul trecut și cea de a-și neglija viitorul, are nevoie să își descopere "cufărul cu amintiri". Nu doar pentru că modul deschis în care și-a conservat – consecvent – tradițiile i-a particularizat vizibil identitatea națională, ci și pentru că, în domeniul artei sunetelor, "amintirile" îi sunt exprimate prin capodopere aparținând unor nume de referință ale istoriei muzicii contemporane. **România 100** este, printre altele, pământul natal al lui Enescu, Jora, Andricu, Vancea, Negrea, Drăgoi, dar și al lui Carmen Petra Basacopol, Felicia Donceanu, Irina Odăgescu și, cu atât mai mult, al lui Ștefan Niculescu, Liviu Glodeanu, Mihai Moldovan, Tiberiu Olah, Anatol Vieru etc., figuri unicate care au amprentat cultura universală prin

conceptualizări originale ale fenomenului sonor și creații de substanță.

Prezență firească în contextul ediției 2018 a S.I.M.N., ideea coagulării unui eveniment concertistic dedicat Marii Unirii s-a intersectat cu intenția Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor de a comemora, cu acest prilej, două voci distincte ale contemporaneității sonore de la a cărui naștere s-ar fi împlinit nouă, respectiv opt decenii: Tiberiu Olah și Liviu Glodeanu. Încredințat baghetei pline de autoritate a lui Valentin Doni, concertul menționat a adus – în seara de 25 mai – pe podiumul Studioului "Mihail Jora" al Radiodifuziunii Orchestra Națională, Corul Academic și Corul de copii Radio, cărora li s-au alăturat soprana Irina Iordăchescu,

Foto: Marius Văloanca

mezzosoprana Geanina Munteanu, baritonul Daniel Filipescu și, nu în ultimul rând, actorul Ion Caramitru.

Și dacă, din multitudinea de repere circumscrise componisticii lui **Tiberiu Olah**, a fost selectată binecunoscuta suită vocal-simfonică din filmul *Mihai Viteazul*, în privința creației lui **Liviu Glodeanu** s-a optat pentru oratoriul *Un pământ numit România*, o dificilă lucrare-monument pentru recitator, soliști, cor de copii, cor mixt, orgă și orchestra pe textele unui colos al literaturii române, Nichita Stănescu. De un dinamism exploziv ce valorifică o construcție narativă fără cusur, muzica lui Olah a fost proiectată cu minuțiozitate să susțină – în timp și spațiu – grandioasa arhitectura filmică a peliculei lui Sergiu Nicolaescu, aspect simbiotic definitoriu ce a animat și versiunea orchestral-corală pe care am audiat-o în concert. Complexa dramaturgie timbrală a discursului olahian, capabilă să sugereze o suită densă de instantanee sonore ordonate gradual, a precedat ampla derulare poetic-muzicală pe care Liviu Glodeanu a intitulat-o, împrumutând denumirea volumului publicat în 1969 de către Nichita Stănescu, *Un pământ numit România*. Forța implozivă a simbolisticii textelor genialului scriitor, selecționate atent de Glodeanu, l-a condus pe acesta din urmă către elaborarea – în mai puțin de trei luni! – a unei osaturi sonore de un realism profund pe care și l-a asumat cu originalitatea-i caracteristică, masivitatea impunătoare a blocurilor fonice contrastând rafinat cu inserțiile structurilor modal-repetitive cert înrudite cu traseele extatice ale lui Messiaen.

Deloc ușoară, sarcina dirijorului **Valentin Doni** de a reda ascultătorilor cele două partituri menționate (ambele aparținând cronologic prolificilor ani '70), cu întregul lor cortegiu de semnificații, a fost și ea asumată cu un riguros

profesionalism; varianta interpretativă a oratorului (la reușita căreia și-au dat cu sensibilitate concursul solistei **Irina Iordăchescu, Geanina Munteanu și Daniel Filipescu - Ion Caramitru** având tendința, în unele momente, de a plasa retoric în stilul declamatoriu care-l caracterizează) a impresionat însă în mod special, dramatismul sublimat al acestei memorabile lucrări fiind reliefat cu pregnanță la nivelul întregii sintagme muzicale.

Mulțumiri tuturor celor implicați în această performanță artistică, aptă de a redemonstra viabilitatea unor creații precum cele semnate de Tiberiu Olah și Liviu Glodeanu, într-un veac al efemeridelor! Imaginând o punte între trecut și viitor, ochiul Istoriei rămâne deschis în fața valorii...

Loredana BALTAZAR

Recital Andrei Tănăsescu

Duminică 27 mai, în ultima zi a SIMN 2018, la orele 17, sala Auditorium a UNMB s-a umplut de lume venită să asculte recitalul de pian al compozitorului Andrei Tănăsescu, unul din cei mai talentați și realizați pianști ai generației sale. Spunând "realizat", nu mă refer câtuși de puțin la un palmares de concerte, premii și cronici, deși ele există. Lumea lui Andrei Tănăsescu, personaj paradoxal - flamboaiant și totodată discret, se întinde mult dincolo de aspirația către „succes”-noțiune care întotdeauna l-a interesat, pe bună dreptate, prea puțin. Bogat, nuanțat, universul lui are orizonturi îndepărtate și prim-planuri fascinante, trăiri intense subit domolite de o capacitate de a relativiza nu mai puțin surprinzătoare. Modest (suprem orgoliu!), minimalizând mereu complimentele ce i se adresează, autocritic și mucalit, Andrei Tănăsescu trăiește cumva "departe de lumea dezlănțuită" a ambițiilor, vanităților, autopromovării, goanei după recunoaștere, apreciere, într-un cuvânt "glorie".

Temperament febril domolit de o rațiune puternică și originală, fire de poet contrabalansată de un simț practic care se vede și în opțiunile sale pianistice, Andrei Tănăsescu - un fost adolescent subțire, nervos și excentric a devenit azi unul din "patriarhii" neostentativi ai unor tradiții muzicale românești. Puțini știu că instrumentul său a fost vioara, până la vârsta de 15-16 ani, când a trecut direct la clasa de pian a lui Florino Dellatola, profesor la Liceul de muzică nr.1, actualul liceu Dinu Lipatti. Fost student al celebrei profesoare Florica Musicescu, domnul Dellatola întreținea cu de asemenea celebra profesoară Ludmila Popișteanu, fosta sa colegă la clasa domnișoarei Musicescu, o prietenie la fel de profundă și sfioasă, lipsită de orgolii și concurență, ca cea dintre Lipatti și Clara Haskil (comparația pare exagerată, dar și între profesori, fie ei în licee, academii, conservatoare sau universități, se pot distinge niveluri și calibre; unii dintre profesori, ca renumiții Lev Naumov de la Moscova sau Louis Hiltbrand de la Geneva, aveau autoritatea și măreția interpreților de "categorie grea", deși nu mai cântau decât sporadic pe scenă. Cu mulți ani în

urmă, după ce a ascultat examenul de absolvență la pian al compozitorului Ștefan Niculescu, acompaniat de Florino Dellatola în *Imperialul* de Beethoven, domnișoara Musicescu i-a felicitat călduros pe amândoi, deși Ștefan Niculescu se mutase la altă clasă, nemaisuportându-i stilul tiranic). Într-un singur an de pian, clasa a IXa, Andrei Tănăsescu a ajuns să cânte piese de virtuozitate de Chopin și Liszt și să participe la toate festivalurile tinerilor interpreți din anii '70, umbrind adesea performanțele pianștilor - "cai de cursă" ce studiaseră pianul de mici. Spre surprinderea unora și ușurarea altora, a dat examen de admitere la compoziție, unde a continuat cu Tiberiu Olah studiile începute cu Radu Paladi. Rămâne o amintire din cele mai pregnante ale sfârșitului anilor '70 un concert de Ceaikovski în sala George Enescu a actualei UNMB, în care tânărul student la compoziție a ridicat în picioare o sală întregă ce îl aclama cu un entuziasm de nedescris. Cred că era prima oară când o "standing ovation" m-a impresionat atât de tare, pentru că nu o provocase un idol de-al nostru, ca Richter, Dan Grigore sau Radu Lupu, ci un coleg pe care, trebuie spus, toți l-au perceput dintotdeauna, cu admirație, ca fiind "altfel decât toată lumea".

Pe 27 mai Andrei Tănăsescu a apărut în fața publicului la fel de sobru ca pe vremuri, serios și concentrat, ca omul care își vede de treabă de o viață întreagă și care are de făcut un tur de forță și de probitate profesională. Programul a cuprins piese ale câtorva compozitori din generații diferite, care mi-au apărut de la început ca două tipuri diferite de provocări. M-am întrebat dacă a cânta singur sau cu bandă (mediu electroacustic) echivalează, în experiența unui interpret, cu diferența dintre a cânta solo sau în ansamblu cameral și dacă gradul de responsabilitate variază imperceptibil. Din public, "protecția" mediului electroacustic pare mai liniștitoare decât gradul de expunere în pian solo. În realitate însă, sarcinile sporesc, sincronia chiar și imperfectă fiind una dintre ele. Andrei Tănăsescu a dat dovadă de o bună stăpânire a provocărilor, cea a preciziei tușeului sporind pe măsură ce recitalul avansa în timp.

În *Clapotis* de **Horia Surianu**, unde oscilația dintre diatonic și cromatic, registrele apropiate și depărtate, acordurile repetate amintind vag de Skriabin (Sonata aVII-a și alte piese) sau sonoritățile debussyste (arpegii, tonuri întregi) creează într-adevăr sugestii acvatice, precizia tușeului a lăsat loc de rafinate mai mari în realizarea efectelor de estompare sau strălucire.

În piesa următoare, *Naturalia*, a regretatului **Costin Cazaban**, pianistul a excelat în bogăția tipurilor de atac (de jos în sus, cu reverberație sau invers, vertical - metalic în dialog cu timbrele percuțiilor idiofone de pe bandă), impresia generală fiind de imersiune într-o junglă verde luxuriantă, umedă și plină de neprevăzut, în care forfotesc senzații și amintiri - citatele din *Carnavalul* de Schumann. Limitele acestui univers par a se dizolva; natura este totodată una exterioară și interioară, dialectica ei cu cultura (o temă a însăși biografiei lui Costin Cazaban) se traduce într-o voluptoasă manevrare a timbrelor și duratelor, într-o aparentă monotonie neobosită, savant realizată atât de compozitor cât și de interpret.

Andrei Tănăsescu